

SOCIALNÄMNDEN

Dnr 2016/71-72

§ 65**Översyn av regler för kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning, KBF**

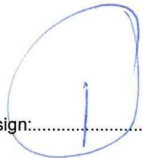
Den som bor i gruppbofastad eller servicebofastad enligt 9 § 9 lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har sedan år 2012 möjlighet att ansöka om kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH). Målgruppen omfattar för närvarande totalt 123 personer i Täby. Samtliga är dock inte berättigade till KBF, eftersom ett kriterium är att hyran överstiger Försäkringskassans beräknade genomsnittshyra (6 000 kronor för år 2016).

KBF finns inte reglerat i lag utan är ett frivilligt åtagande för kommunen.

Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 juni 2016 föreligger i ärendet.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner utredning daterad den 3 juni 2016 avseende nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun.
2. Socialnämnden godkänner förslaget daterat den 26 april 2016 med riktlinjer och tillämpningsanvisningar för KBF.
3. Riktlinjer och tillämpningsanvisningar träder i kraft den 1 januari 2017.

ordf.sign:.....just.sign:.....

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Marie Björkman

2016-05-18

Översyn av regler för kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning, KBF

Sammanfattning

Den som bor i gruppboad eller serviceboad enligt 9 § 9 lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har sedan år 2012 möjlighet att ansöka om kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH¹). Målgruppen omfattar för närvarande totalt 123 personer i Täby. Samtliga är dock inte berättigade till KBF, eftersom ett kriterium är att hyran överstiger Försäkringskassans beräknade genomsnittshyra (6 000 kronor för år 2016). KBF finns inte reglerat i lag utan är ett frivilligt åtagande för kommunen.

Föreningen för utvecklingsstörda barn och vuxna (FUB) i Täby har påtalat att nuvarande regelverk medför negativa konsekvenser för den enskilde. Socialchefen har därför gett utredningsenheten i uppdrag att göra en översyn av regelverket. Översynen har resulterat i ett förslag på en ny modell som bl.a. innebär att den KBF-berättigade merkostnaden för boendet görs utifrån prisbasbeloppet med årlig justering.

Med den föreslagna modellen beräknas kostnaderna för KBF år 2016 uppgå till cirka 600 tkr. År 2017 beräknas kostnaderna till cirka 1,1 mnkr. Den fortsatta kostnadsutvecklingen påverkas av en rad faktorer såsom framtida hyressättningar och nivåer på statliga ersättningar. Kommunens skyldighet att enligt 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900, KL) behandla sina medlemmar lika kan innebära att fler grupper kan komma i anspråk för motsvarande ersättning.

Utredningen, förslag på riktlinjer och tillämpningsanvisningar samt synpunkter från FUB finns i bilagor till detta tjänsteutlåtande.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

¹ Kommunalt bostadstillägg för handikappade

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

1. Utredning angående nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun daterad 2016-04-26 godkänns
2. Förslag på riktlinjer och tillämpningsanvisningar för KBF daterade 2016-04-26 godkänns med ikraftträdande 2017-01-01.

Ärendet

Täby kommun införde kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH²) år 2012. Målgruppen är personer som bor i gruppboende eller serviceboende enligt 9 § 9 LSS, för närvarande 123 personer. Samtliga är dock inte berättigade att ansöka om KBF, eftersom ett kriterium är att hyran överstiger Försäkringskassans beräknade genomsnittshyra (6 000 kronor för år 2016). KBF finns inte reglerat i lag utan är ett frivilligt åtagande för kommunen.

KBF finns inte reglerat i lag eller författning utan är ett frivilligt åtagande för kommunerna. I takt med att andra stöd- och bidragsformer införts, har många kommuner valt att avveckla denna bidragsform. De kommuner som fortfarande har eller överväger att återinföra KBF i någon form ligger huvudsakligen i storstadsområden där hyresnivåerna är som högst.

Föreningen för utvecklingsstörda barn och unga (FUB) i Täby har i olika sammanhang framfört synpunkter på utformningen av nuvarande regelverk. Bland annat innebär modellens koppling till Försäkringskassans nivåer för bostadstillägg, genomsnittlig boendekostnad och högsta godtagbara boendekostnad att det uppstår ett gap mellan faktisk boendekostnad och KBF.

Sedan modellen infördes år 2012 har detta gap enligt FUB blivit allt större, vilket påverkat enskildas ekonomi negativt. Enligt FUB innebär nuvarande modell att anhöriga emellanåt måste skjuta till medel då boendekostnaden, trots KBF, lämnar en alltför liten del av inkomsten kvar för personliga behov

Mot bakgrund av ovanstående, har utredningsenheten på uppdrag av socialchefen genomfört en översyn av regelverket och utarbetat förslag på en reviderad modell. Utredningen finns som bilaga till detta tjänsteutlåtande

² Kommunalt bostadstillägg för handikappade

Synpunkter från FUB

FUB har beretts möjlighet att vid två tillfällen lämna synpunkter på förslag som arbetats fram. Den version som ligger till grund för det slutliga förslaget överlämnades för synpunkter den 21 april 2016. Utifrån FUB:s synpunkter, som redovisas i bilaga, har vissa justeringar gjorts i förslaget. Social omsorgs kommentarer redovisas nedan:

FUB anger att förslaget på KBF ska grundas på LSS skrivning om att insatser enligt LSS ska tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor (7 § LSS). Denna skrivning är endast kopplad till själva insatsen (t ex gruppboende) och har inte någon koppling till den enskildes ekonomiska situation. Det ekonomiska stöd som kommunen genom bistånd enligt SoL kan lämna ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Enligt FUB:s beräkningar behöver den enskilde 7 795 kronor för personliga behov för att uppnå en skälig levnadsstandard. Denna nivå saknar stöd i lagstiftning. Det ekonomiska bistånd (försörjningsstöd) som en kommun kan lämna regleras i socialtjänstlagen (2001:453) SoL. Vid beräkning av försörjningsstöd används den så kallade riksnormen.

Om den enskilde ska betala avgift för sina omsorgsinsatser³ (gäller inte LSS målgrupper om insatsen ges med stöd av LSS), används ett så kallat minimibelopp. Detta beräknas med stöd av prisbasbeloppet. Syftet med minimibeloppet är att säkerställa att den enskilde får tillräckliga medel kvar för personliga behov innan kommunen kan ta ut avgifter. Finns inte medel kvar i nivå med minimibeloppet, reduceras avgiften.

Den nivå som den enskilde enligt den föreslagna modellen för KBF beräknas få behålla sedan hyran är betald uppgår till cirka 5 450 kronor. Minimibeloppet för 2016 uppgår till 5 500 kronor för den som är ensamstående.

Vad gäller beräkning av merkostnader innebär modellen att som utgångspunkt år 2016 använda Försäkringskassans nivå för genomsnittshyra för 1-2 vuxna i Storstockholm. FUB anser att denna nivå bör beräknas på ett annat sätt utifrån LSS-bostädernas medelyta.

Det första förslaget som FUB hade möjlighet att lämna synpunkter på innehöll två nivåer baserade på ålder och inkomst. FUB anser att det inte behövs två nivåer,

³ Avgifter för insatser som ges med stöd av LSS regleras i 18-21 §§. Avgift får tas ut för personlig assistans, bostad, fritidsaktiviteter och kulturella aktiviteter. Avgiften får inte överstiga kommunens självkostnad. I övrigt är insatser som ges med stöd av LSS avgiftsfria för den enskilde. När det gäller bostad är mer sällan avgift aktuellt. Brukaren hyr sin bostad och betalar hyra.

och då målsättningen är att ha en enkel administration har detta ändrats tillbaka till en nivå.

Enligt nuvarande regelverk betalas inte KBF ut om beloppet understiger 100 kronor. Någon ändring av denna regel bedöms inte som relevant.

Sedan KBF infördes har tillägget omfatta personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS med inriktningen gruppboende och serviceboende, d v s inte särskilt anpassad bostad. Någon ändring av detta är inte heller aktuellt.

Vad gäller Österåkers modell för KBF, har utredningen tagit del av modellens utformning. Modellen bygger till stor del på Täbys nuvarande regelverk med skillnaden att Österåker valt att tillämpa en lägre hyresnivå samt inte har något tak för högsta hyreskostnad.

De nivåer som föreslås i Täbys modell baseras på den kostnad som för när budgeteras för KBF med en årlig kostnadsuppräkning på cirka två procent. Från och med år 2018 har hänsyn tagits till nyproduktion.

Skulle KBF-nivån sänkas till 5 000 kronor, innebär det att kommunens kostnader beräknas uppgå till 2,2 mnkr år 2017 och 3,2 mnkr år 2020.

Den nuvarande modellen innehåller ett tak (8450 kronor år 2016) för högsta godtagbara hyreskostnad som berättigar till KBF. Detta tak, som baseras på Försäkringskassans beräkningar, ligger cirka 1 000 kronor över den högsta hyresnivån i Täby kommun. FUB har framfört att något sådant tak inte bör finnas då kostnader i nyproduktion kommer att överstiga detta belopp. Vilket betyder att brukaren får stå för den överstigande delen själv. I den föreslagna modellen föreslås att taket för högsta godtagbara kostnad ligger kvar på nuvarande nivå men att det fortsättningsvis beräknas med stöd av prisbasbeloppet.

Ekonomiska aspekter

Den föreslagna modellen innebär, förutsatt att alla som är berättigade ansöker om KBF, en kostnad på cirka 600 tkr innevarande år. Med en tvåprocentig kostnadsökning och med hänsyn till de kommande nyttillskotten, uppskattas kostnaden år 2020 ha ökat till 1,7 mnkr.

Det finns dock en rad osäkerhetsfaktorer, såsom utvecklingen av hyresnivåer generellt, hur de statliga ersättningarna (sjukersättning, aktivitetsersättning, bostadstillägg) utvecklas samt hyresnivåerna i nyproducerade bostäder.

I dagsläget är KBF begränsat till personer som bor i gruppboende och serviceboende enligt LSS. Likabehandlingsprincipen i Kommunallagen kan dock

innebära att andra grupper kan göra anspråk på KBF. Det kommer i så fall att påverka kostnaderna ytterligare.

Claes Lagergren
Socialchef

Bilagor:

- Utredning "Utredning angående nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun daterad 2016-04-26
- Förslag på riktlinjer och tillämpningsanvisningar daterat 2016-04-26
- Synpunkter från FUB daterade 2016-04-25 och 2016-04-26

Till
Täby kommun
Socialchef Claes Lagergren
Utredare Marie Björkman

Täby den 25 april 2016

FUB:s synpunkter på "Utredning angående nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun" daterad 2016-04-18

Den justerade utredningen och förslaget till nya regler för KBF, daterad 2016-04-18, innehåller vissa förbättringar efter FUB:s synpunkter på det första förslaget.

Övergripande synpunkt från FUB är att förslaget till KBF skall grundas på LSS:

7 § LSS: *"Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor."*

5 § LSS: *"Verksamhet enligt denna lag skall främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som anges i 1 §. Målet skall vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra."*

För att tillförsäkras "goda levnadsvillkor" och att "kunna leva som andra" måste den enskilde minst kunna uppnå en levnadsstandard som motsvarar skäliga levnadskostnader enligt Konsumentverkets beräkningar. Detta underlag används även av Socialstyrelsen för beräkning av avgifter inom äldre- och handikappomsorgen (se Socialstyrelsens meddelandeblad nr 6/2015).

Enligt Konsumentverkets beräkningar är skäliga levnadskostnader för personliga behov för en 25-årig man följande:

Mat exkl arbetslunch =	1 880 kr/mån
Övriga individuella kostnader =	1 890 kr/mån
Hushållskostnader =	1 530 kr/mån
Summa	5 300 kr/mån

Tillkommer som ej ingår i Konsumentverkets beräkning:

Arbetslunch =	915 kr/mån (ca 220 dagar á 50 kr per år)
Resor =	490 kr/mån (färdtjänst eller SL-kort)
Sjukvård =	270 kr/mån (högkostnadsskydd för läkare och medicin)
Hushållsel =	320 kr/mån (vid 180 kWh/mån enligt Konsumentverket)
Summa	1 995 kr/mån

I FUB:s budget har dessutom lagts till ca 500 kr/mån för att kunna delta i Gregers sommaraktiviteter.

Totalt innebär detta att **för att uppnå en skälig levnadsstandard behöver man 7 795 kr/mån för sina personliga behov** (dvs exkl hyra och skatt).

I utredningen redovisas med föreslagen KBF-lösning att det blir ca 5 400 kr/mån kvar för personliga behov, dvs **det fattas ca 2 400 kr/mån för att uppnå skäliga levnadsvillkor**.

I utredningen anges att ”KBF beviljas för merkostnader som den enskilde har för sitt boende som kan relateras till funktionsnedsättningen” och att merkostnaden definieras som den hyra som överstiger Försäkringskassans genomsnittshyra för 1-2 vuxna i Storstockholm (f n 6 000 kr/mån).

SCB gjorde år 2013 en stor undersökning om hyror och ytor i Storstockholm (BO 39 SM 1401) som visar att:

1 RoK hade medelyta = 41 m² och medelhyra = 4 365 kr/mån

2 RoK hade medelyta = 60 m² och medelhyra = 5 721 kr/mån

Försäkringskassans genomsnittshyra 2013 = 5 650 kr/mån vilket motsvarar en medelyta på ca 59 m²

Om Försäkringskassans genomsnittshyra 2016 på 6 000 kr/mån (som då ungefär gäller för lgh med ytan ca 59 m²) räknas om till Täby LSS-bostäders medelyta på 45,7 m² blir resultatet **ca 4 650 kr/mån som därmed borde vara definitionen på hyresgräns för merkostnader**.

Förslaget att införa en nivå A med lägre gräns för KBF för personer med aktivitetsersättning är naturligtvis bra för den gruppen, men då Täby på grund av bristen på LSS-bostäder mycket sällan erbjuder LSS-bostad till personer under 25 år är den gruppen väldigt liten. Förslaget innebär också en inkonsekvens i synen på bostadstillägget då den gruppen inte kan anses ha högre merkostnader för sitt boende relaterat till sin funktionsnedsättning än grupp B men däremot har de lägre inkomst.

FUB anser mot den bakgrunden att all hyra över Försäkringskassans hyrestak i bostadstillägget (f n 5 000 kr/mån) ska anses som en merkostnad som kan relateras till funktionsnedsättningen och att fullt KBF därför ska utgå från Försäkringskassans hyrestak.

Det är också märkligt att utredningen inte alls har tittat och redovisat det nyligen beslutade KBT i Österåker som till stor del har tagit hänsyn till FUB:s synpunkter på hur ett kommunalt bostadstillägg för funktionshindrade bör utformas.

Några kommentarer till utredningen och riktlinjerna:

- Lagtexten i LSS anger endast ”bostad med särskild service”
- Om grund för merkostnad överhuvudtaget behöver räknas upp så är prisbasbelopp bäst då sjuk- och aktivitetsersättning regleras med prisbasbelopp – dock borde i så fall även skatteeffekten beaktas så att KBF-justeringen följer nettoinkomsten.
- Effekterna vid reducerat statligt bostadstillägg har överhuvudtaget inte beaktats
- Försäkringskassan tar inte in hyresuppgifter om man har en hyra som överstiger deras takhyra (5 000 kr/mån). Den sökande måste därför rapportera alla hyresförändringar direkt till kommunen.
- Eftersom hyreshöjningar kommer senare under året och nästan alltid med retroaktiv hyreshöjning måste KBF-besluten innefatta även retroaktiv hyra.
- Vi förstår att kommunen inte vill hantera utbetalningar av små belopp, men att därmed frånta en svag grupp upp till 1 200 kr/år är synnerligen olämpligt och därför bör mindre belopp betalas ut som en årsbetalning i förskott.
- Jämförelsen med Riksnorm för försörjningsstöd ska tas bort då den inte är relevant.

Detaljsynpunkter på utredningen och riktlinjerna framgår av bilagorna 2 och 3 med ~~överstruken text~~ och **textändringar med röd text** samt **kommentarer med röd text på gul botten**.

FUB:s förslag till nya regler för KBF är:

- KBF beviljas den som i huvudsak lever på sjuk- eller aktivitetsersättning och har beviljats statligt bostadstillägg.
- KBF beviljas för de som bor i bostad med särskild service för vuxna eller särskilt anpassad bostad för vuxna (enligt 9 § 9 LSS)
- KBF utgår från Försäkringskassans takhyra (f n 5.000 kr/mån)
- Om eventuell omräkning av undre gräns för KBF ska användas bör prisbasbelopp kompletterat med skatteeffekten användas
- Förslaget med två nivåer slopas för att förenkla riktlinjerna
- Vid reducerat bostadstillägg från Försäkringskassan reduceras KBF med samma procentsats
- Att KBF vid hyreshöjningar betalas även för retroaktiv hyra
- Att KBF understigande 100 kronor per månad betalas ut som ett årsbelopp i förskott
- Om Täby kommun absolut inte kan acceptera att KBF utgår från Försäkringskassans takhyra föreslår vi att kommunen följer den lösning på undre gräns för KBF som nyligen beslutats i Österåker, nämligen KBF från 5 300 kr/mån.

Ring mig gärna om ni behöver få något förtydligande eller vill diskutera någon fråga!

Med vänlig hälsning

FUB i Södra Roslagen
Täbygruppen

Sören Wiklund
 kassör i föreningen och sammankallande i Täbygruppen
 Tel: 0708-76 86 00
 e-post: wiklund.soren@gmail.com

Claes Oldin, ordförande i föreningen
 Arne Hedman, vice ordförande i föreningen

Bilagor:

- 1: Budget för man med funktionsnedsättning 23-25 år
- 2: KBF-promemoria med kommentarer
- 3: KBF-riktlinjer med kommentarer
- 4: FUB:s rapport "Fångad i fattigdom"

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Planeringsavdelningen
Utredningsenheten
Marie Björkman

Utredning angående nya regler för kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF) i Täby kommun

Sammanfattning

Täby kommun införde kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH¹) år 2012. Målgruppen är personer som bor i gruppboad eller serviceboad enligt 9 § 9 LSS, för närvarande 123 personer. KBF är ett frivilligt åtagande för kommunen.

Föreningen för utvecklingsstörda barn och vuxna (FUB) i Täby har påtalat att nuvarande regelverk innebär ett successivt ökande gap mellan Försäkringskassans nivå för bostadstillägg och nivån på KBF. Det innebär att den enskilde över tid har fått bekosta en allt större andel av hyran utöver bostadstillägget, något som medfört negativa konsekvenser för den enskildes ekonomi.

Socialchefen har mot bakgrund av detta givit utredningsenheten i uppdrag att genomföra en översyn av regelverket. Översynen har resulterat i ett förslag på en ny modell som bl.a. innebär att den KBF-berättigade merkostnaden för boendet beräknas utifrån det statliga prisbasbeloppet med årlig justering.

Modellen redovisas dels under rubriken "Förslag på reviderad modell för KBF", dels i bilaga "Riktlinjer och tillämpningsanvisningar för kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning, KBF".

År 2016 beräknas kostnaderna för KBF uppgå till cirka 600 tkr. Den fortsatta kostnadsutvecklingen påverkas av en rad faktorer såsom hyreshöjningar, nivåer på de statliga ersättningarna och hyressättning i nyproduktion. Kommunens skyldighet att enligt 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900, KL) behandla sina medlemmar lika kan innebära att fler grupper kan komma i fråga för KBF.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

¹ Kommunalt bostadstillägg för handikappade

Inledning

Kostnaden för boende utgör en väsentlig del av hushållens utgifter. Den som har låg inkomst eller pension har möjlighet att ansöka om bostadsbidrag eller bostadstillägg, som båda är statliga bidragsformer som administreras av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten.

I vissa kommuner, däribland Täby, finns ett så kallat kommunalt bostadstillägg för personer med funktionsnedsättning (KBF, tidigare KBH²). Denna bidragsform tillkom i slutet av 1960-talet i syfte att stimulera personer med framför allt fysiska funktionsnedsättningar att skaffa moderna och lättskötta (och därmed kanske något dyrare) bostäder för att på så sätt öka förutsättningarna för att klara ett eget boende. KBF finns inte reglerat i lag eller författning utan är ett frivilligt åtagande för kommunerna.

I december 2011 beslutade³ socialnämnden i Täby att återinföra KBF från och med år 2012. Målgruppen fastställdes till personer som har beslut gruppboad eller serviceboad enligt 9 § 9 LSS⁴. Syftet med KBF är att komplettera det statliga bostadstillägget och på så sätt förhindra att den enskilde behöver ansöka om försörjningsstöd.

Föreningen för utvecklingsstörda barn och unga (FUB) i Täby har framfört synpunkter på utformningen av nuvarande regelverk. Bland annat innebär modellens koppling till Försäkringskassans nivåer för bostadstillägg, genomsnittlig boendekostnad och högsta godtagbara boendekostnad att det uppstått ett allt större gap mellan faktisk boendekostnad och KBF. Det innebär att anhöriga emellanåt måste skjuta till medel då boendekostnaden, trots KBF, lämnar en alltför liten del av inkomsten kvar för personliga behov

Socialchefen har mot bakgrund av detta gett utredningsenheten i uppdrag att genomföra en översyn av regelverket. Ett förslag redovisas dels under rubriken "Förslag på reviderad modell för KBF", dels i bilaga "Riktlinjer och tillämpningsanvisningar för kommunalt bostadstillägg till personer med funktionsnedsättning, KBF".

Omfattning av KBF 2016

För närvarande är 123 personer beviljade gruppboad eller serviceboad för vuxna enligt 9 § 9 LSS. Sedan KBF infördes har målgruppen ökat med en person. En majoritet (96 personer) bor i Täby kommun. 25 procent av målgruppen är under 30 år.

² Kommunalt bostadstillägg för handikappade

³ Beslut den 13 december 2011 (§ 147, dnr 69/2011-72)

⁴ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

För att vara berättigad till KBF måste bostadshyran överstiga en nivå motsvarande Försäkringskassans beräknade genomsnittliga boendekostnad för en lägenhet för en till två vuxna i Storstockholm. Det innebär att KBF inte omfattar alla som bor i gruppboestad/serviceboestad. För närvarande är 36 personer med beslut om gruppboestad eller serviceboestad inte berättigade till KBF på grund av att deras hyresnivå är lägre än 6 000 kronor, se vidare under "Nuvarande regelverk".

KBF baseras på den enskildes inkomst och hyreskostnad. I utredningen inför införandet av KBF beräknades kostnaden till 1,1 mnkr. Under det första året utbetalades totalt 509 tkr till 52 av 66 sökande, i genomsnitt 839 kronor per person och månad.

År 2015 hade 55 personer ansökt om och beviljats KBF, vilket motsvarar cirka 45 procent av målgruppen. Kostnaden för KBF uppgick till 488 tkr, vilket motsvarar 81 procent av budgeterat belopp (600 tkr). Genomsnittligt KBF uppgick till ca 740 kronor per person och månad.

Nuvarande regelverk

Nuvarande regler för KBF i Täby kommun baseras i huvudsak på Stockholms stads regler som konstruerats utifrån socialförsäkringsbalkens⁵ bestämmelser om bostadsbidrag. Staden tillämpar bland annat de nivåer för genomsnittlig hyra och högsta godtagbara bostadskostnad som Försäkringskassan tillämpar vid handläggning av bostadsbidrag.

I Täby kommun är målgruppen avgränsad till att omfatta personer som genom beslut av Täby kommun bor i gruppboestad och serviceboestad enligt 9 § 9 LSS. Den som ansöker om KBF ska vara folkbokförd i Täby kommun, men bostaden kan ligga i eller utanför kommunen. KBF beviljas som ett bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL och beslut kan endast överklagas med kommunalbesvär.

Den enskilde ska i sin ansökan uppge inkomst och eventuell förmögenhet och ska kunna påvisa en merkostnad för sitt boende som beror på funktionsnedsättningen. Med merkostnad avses hyra utöver den nivå för genomsnittlig boendekostnad⁶ som används av Försäkringskassan vid beräkning av bostadsbidrag. Denna nivå justeras årligen.

⁵ Socialförsäkringsbalken 2010:110

⁶ Genomsnittlig boendekostnad för en bostad för 1-2 personer i Storstockholm

Reglerna innehåller inte några krav på att den enskilde ska ha ansökt om och beviljats bostadstillägg hos Försäkringskassan. Enligt uppgifter från biståndshandläggare har dock majoriteten av brukarna beviljats detta tillägg.

KBF kan beviljas med 90 procent av mellanskillnaden mellan den faktiska boendekostnaden och den årligen fastställda nivån för genomsnittlig boendekostnad enligt Försäkringskassan (6 000 kronor i 2016 års nivå). Taket för KBF motsvarar Försäkringskassans nivå för högsta godtagbara boendekostnad.

Exempel på beräkning av KBF enligt nuvarande modell:

	Belopp	
Inkomst efter skatt, kr per månad		6 900
Förmögenhet	0	0
Hyra, kr per månad	7 500	
- Minus bostadstillägg (93 % av 5000 kr), kr per månad	-4 650	
Återstår att betala i hyra		-2 850
KBF (90 % av hyra över 6 000 kr = 90 % x 1 500 kr)		1 350
Kvar för personliga behov		5 400

Tabell 2: Beräkning av KBF enligt nuvarande modell

Om målgruppens boendekostnader

Bostad med särskild service kan beskrivas som en kombinerad bostads- och omsorgsform som beviljas som en insats enligt 9 § 9 LSS. Bostäderna ska vara fullgoda och omfattas därför av gällande krav på t ex standard och tillgänglighet. Hyran för en gruppboostad eller serviceboostad enligt LSS sätts enligt samma principer som för bostäder i övrigt, d v s utifrån bostadens storlek, standard och läge. Det innebär att hyrorna varierar mellan olika boenden. I hyran för gruppboostad ingår även del i gemensamma utrymmen samt i vissa fall hushållsel.

Den som har aktivitets- eller sjukersättning kan ansöka om bostadstillägg hos Försäkringskassan. Bostadstillägget är skattefritt och inkomstprövat. Högsta tillägg är 4 650 kr (93 procent av 5 000 kr) per månad. Nivån på bostadstillägget har legat fast under flera år och någon förändring är inte aviserad under 2016. Den som uppbär ålderspension (garantipension) kan på motsvarande sätt ansöka om bostadstillägg hos Pensionsmyndigheten.

I Täby kommun finns f n 96 lägenheter inom gruppboostad eller serviceboostad. 81 av dessa finns inom ett bestånd som kommunen äger eller förhyr, övriga hos privata fastighetsägare. Storleken på lägenheterna varierar mellan 33,5 och 75 kvm. De flesta består av ett rum och kök, men det finns även några lägenheter på två rum och kök. Enligt uppgifter från kommunfastigheter varierade hyrorna inom

kommunens bestånd år 2015 mellan cirka 4 200 kronor och 7 600 kronor per månad.

Under perioden fram till år 2020 planeras fyra nya gruppboendestäder med sex lägenheter i varje enhet. Hyrorna i dessa nyproducerade lägenheter kommer sannolikt att vara avsevärt högre än i det nuvarande beståndet. Som ett exempel kan nämnas att i ett av de senast uppförda särskilda boendena för äldre varierar hyrorna mellan 8 500 och 9 900 kronor per månad (för lägenheter mellan 30 och 42 kvm, inkl. del i gemensamma ytor, dock ej personalutrymmen).

Om medel för personliga behov

Målgruppen för KBF har för närvarande sin inkomst antingen genom aktivitetsersättning (t o m 29 år) eller sjukersättning (30-64 år) från Försäkringskassan. Den som inte har haft någon inkomst får sin ersättning i form av en garantiersättning, som baseras på prisbasbeloppet. Det innebär att ersättningen justeras årligen beroende på förändringar av prisbasbeloppet.

Den som är 65 år och äldre får sin pension från Pensionsmyndigheten.

Ersättningsnivåerna ligger i spannet 7 700-8 800 kronor före skatt.

Den enskilde har möjlighet att ansöka om handikappersättning hos Försäkringskassan. Denna ersättning kan beviljas för att täcka merkostnader, t ex onormalt slitage på kläder eller kostnader för specialkost.

För att en kommun ska kunna lämna ekonomiskt stöd till enskilda förutsätts att det finns reglerat i speciallagstiftning. Inom socialnämndens område finns denna möjlighet genom 4 kap. 1 och 2 §§ SoL, som reglerar rätten till bistånd.

Ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL kan ges i form av försörjningsstöd. Denna biståndsform ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå och kan lämnas för skäliga kostnader. Vad som är skäliga kostnader fastställs i en så kallad riksnorm, som gäller för hela riket. Denna är fastställd till 3 890 kr för innevarande år avseende personliga omkostnader såsom livsmedel, kläder, TV, tidningar. Bistånd kan därutöver lämnas för vissa ersättningar för t ex resor. Biståndsformen är att betrakta som en tillfällig insats med målsättningen att den enskilde på sikt ska klara sin egen försörjning.

I övrigt kan ekonomiskt stöd till enskilda endast lämnas med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Ett sådant beslut måste, på samma sätt som övrigt bistånd, föregås av en individuell prövning. Bistånd kan beviljas om behovet inte helt eller delvis kan tillgodoses på annat sätt. Dessa beslut kan överklagas med kommunalbesvär. Se vidare under "Överväganden".

Konsekvenser av nuvarande modell

Nivåerna på de statliga ersättningsformer som målgruppen kan erhålla (aktivitets- eller sjukersättning, pension) har endast höjts marginellt sedan 2012, då KBF infördes.

Nivån på det statliga bostadstillägget är densamma som 2012 medan nivån för den genomsnittliga boendekostnaden har höjts årligen. Eftersom båda parametrarna ingår i beräkningen av KBF, har gapet mellan den enskildes faktiska hyreskostnad och möjligt KBF ökat, och därmed också den enskildes faktiska kostnader för boendet.

KBF har också en koppling till Försäkringskassans nivå för högsta godtagbara boendekostnad, d v s det tak som också fastställs årligen för det statliga bostadsbidraget. Den del av hyran som överstiger denna nivå omfattas inte av KBF. År 2011 var denna nivå fastställd till 7 525 kronor. År 2016 är nivån 8 450 kronor. Det finns fortfarande inte några bostäder inom kommunens bestånd som har en hyra överstigande denna nivå. Det kan dock komma att förändras vid nyproduktion.

I exemplet nedan redovisas konsekvenserna för den enskildes hyreskostnader vid en hyra på 7 000 kronor.

	2011	2016
Månadshyra	7 000	7 000
Maximalt bostadstillägg FK	4 650	4 650
Återstår att betala	2 350	2 350
Försäkringskassans genomsnittshyra	5 200	6 000
KBF 90 % av hyra över FK:s genomsnittshyra	1 620	
Faktisk hyra	730	1 450

Tabell 4: Konsekvensbeskrivning av nuvarande modell för KBH.

Förslag på ny modell för KBF

Syftet med KBF är att den som bor i gruppboende eller serviceboende för vuxna enligt 9 § 9 LSS ska uppnå en skälig levnadsnivå och ha medel kvar för sina personliga behov när hyran är betald. Beslut om KBF grundar sig på kommunala riktlinjer och är inte någon ekonomisk ersättning som kommunen är skyldig att utge enligt lag eller föreskrift.

KBF är ett behovsprövat bistånd som utgår för merkostnader för boende som den enskilde har på grund av sin funktionsnedsättning. Med merkostnad avses en hyresnivå som överstiger nivån för KBF.

Utgångspunkt i modellen är Försäkringskassans belopp för genomsnittlig boendekostnad för 1-2 vuxna i Storstockholmsområdet samt högsta genomsnittliga boendekostnad år 2016. Dessa nivåer används endast för att fastställa beloppsnivå innevarande år. Försättningsvis justeras nivåerna med stöd av prisbasbeloppet, som beräknas av SCB och fastställs årligen. Avrundning sker till närmast högre hela tiotal kronor.

Prisbasbeloppet är för år 2016 fastställt till 44 300 kronor.

Nivå för nedre gräns för KBF

Nivån för den merkostnad som kan berättiga till KBF beräknas med stöd av prisbasbeloppet enligt följande formel:

KBF beräkningsformel nivå för beräkning av merkostnad	Nivå 2016, kr
1/12 av prisbasbeloppet x 1,625	6 000

Tabell 5: Beräkning av nedre gräns för KBF

Nivå för övre gräns för KBF

Hyra som överstiger beräknad högsta godtagbara boendekostnad enligt omfattas inte av KBF.

Högsta godtagbara boendekostnad fastställs som 1/12 av prisbasbeloppet x procent enligt tabellen nedan. Prisbasbeloppet beräknas av SCB och justeras årligen.

Beräkningsformel	Nivå 2016, kr
1/12 av prisbasbeloppet x 2,29	8 460

Tabell 6: Beräkning av över gräns för KBF

Översyn av riktlinjer och tillämpning

Nuvarande riktlinjer baseras i hög grad på Stockholms stads modell, som har en vidare målgrupp och omfattar alla typer av boenden. Av den anledningen bygger stadens regler på bestämmelserna om bostadsbidrag. Hänsyn tas till bostadens storlek och familjesammansättning.

I Täby är målgruppen avgränsad till att omfatta personer som genom beslut av kommunen bor i bostad med särskild service (gruppboende eller serviceboende) enligt 9 § 9 LSS. Regelverket bör därför kunna förenklas något, bland annat vad gäller redovisning av merkostnader.

I nuvarande riktlinjer ställs inga krav på att den sökande ska ha ansökt om och beviljats bostadstillägg hos Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten. Eftersom KBF är ett komplement till bostadstillägget, föreslås att detta införs som en förutsättning för att beviljas KBF.

Förslag på reviderade riktlinjer och tillämpningsanvisningar finns i bilaga.

Konsekvenser för den enskilde

I tabellerna nedan beskrivs uppskattade konsekvenser av den föreslagna modellen för den enskilde i två olika hyresnivåer. Beräkningarna baseras på generella antaganden om inkomst, och bostadstillägg. Det förutsätts att den enskilde inte har någon förmögenhet som påverkar förutsättningarna för KBF.

Den genomsnittliga inkomsten efter skatt beräknas till 6 800 kronor. I det första exemplet används även här den högre hyresnivån i Täby f n.

Exempel 1: Månadshyra 7 500 kronor

Post	Kr/månad
Inkomst efter skatt	6 800
Hyra	-7 500
Bostadstillägg Försäkringskassan (93 % av 5 000 kr)	4 650
KBF 7 500 – 6 000	1 500
Återstår medel för personliga behov	5 450

Tabell 8: Konsekvensbeskrivning för den enskilde, KBF

Diagrammet nedan illustrerar fördelningen i kronor mellan den enskildes faktiska hyreskostnad, KBF och bostadstillägg från Försäkringskassan vid en månadshyra på 7 500 kronor:

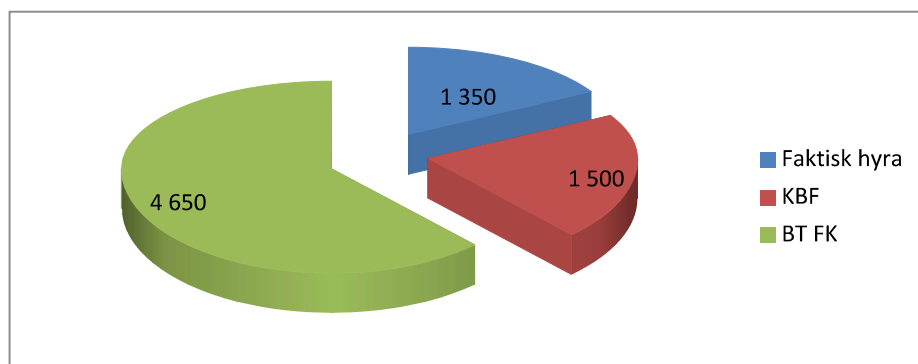

Diagram 1: Fördelning i kronor mellan KBF, bostadstillägg och egen hyreskostnad

Diagrammet nedan illustrerar hur stor procentandel av hyreskostnaden som i exemplet utgörs av KBF, bostadstillägg från Försäkringskassan samt den enskildes faktiska hyra.

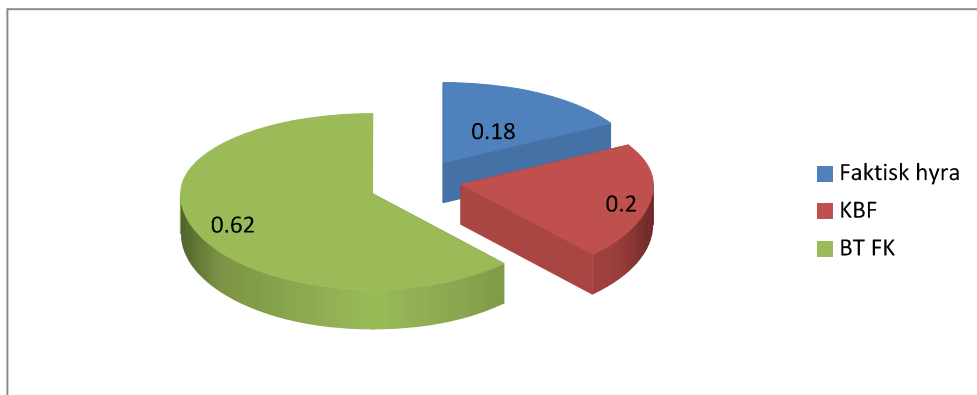

Diagram 2: Procentuell fördelning av KBF, bostadstillägg och egen hyreskostnad

Exempel 2: Månadshyra 6 375 kronor

I följande exempel används uppskattad medianhyra i Täby kommun.

Post	Kr/månad
Inkomst efter skatt	6 800
Hyra	-6 375
Bostadstillägg Försäkringskassan (93 % av 5 000 kr)	4 650
KBF 6 375 – 6 000	375
Återstår medel för personliga behov	5 450

Tabell 9: Konsekvensbeskrivning för den enskilde, KBF

Diagrammet nedan illustrerar fördelningen i kronor mellan den enskildes faktiska hyreskostnad, KFB och bostadstillägg från Försäkringskassan vid en månadshyra på 6 375 kronor

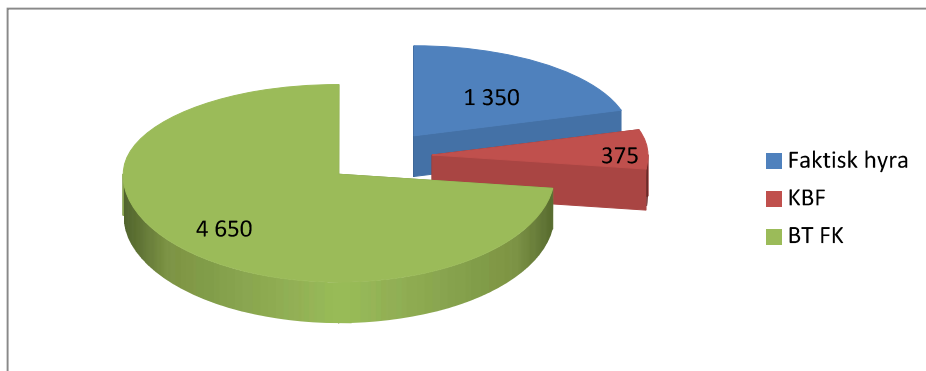

Diagram 3: Fördelning i kronor mellan KBF, bostadstillägg och egen hyreskostnad.

Diagram 4 illustrerar hur stor procentandel av hyreskostnaden som i exemplet utgörs av KBF, bostadstillägg från Försäkringskassan samt den enskildes faktiska hyra.

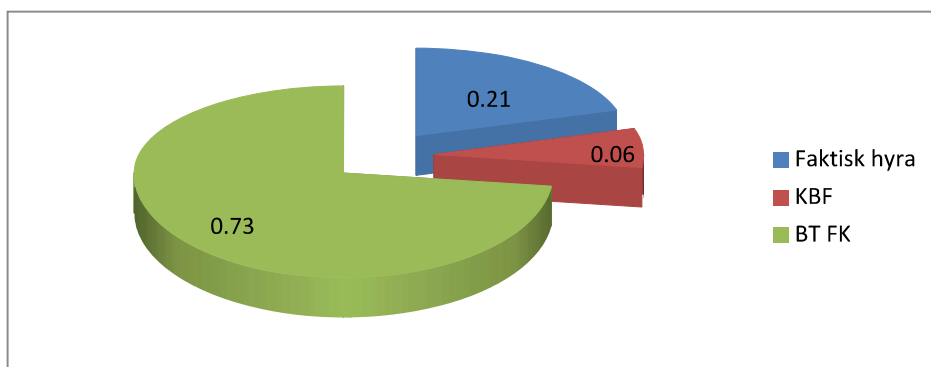

Diagram 4: Procentuell fördelning av KBF, bostadstillägg och egen hyreskostnad

På kort sikt ger den nya modellen inte något ökat ekonomiskt utrymme för den enskilde. Kopplingen till prisbasbeloppet innebär, så vitt kan bedömas, att risken för ett gap mellan den hyresnivå som berättigar till KBF och högsta godtagbara boendekostnad på längre sikt inte kommer att öka i samma utsträckning som hittills. Se vidare under "Överväganden".

Beräknad kostnadsutveckling

Beräkningen nedan baseras på generella antaganden om hyror, KBF och en årlig kostnadsökning om två procent. I beräkningen har hänsyn tagits till de nya boenden som tillkommer under perioden.

KBF (1/12 av pris- basbe- loppet x procen tandel)	Belopp 2016, kr/mån	Beräknad kostnad 2016	Beräknad kostnad 2017	Beräknad kostnad 2018	Beräknad kostnad 2019	Beräknad kostnad 2020
1,625	6 000	683 742	1 036 015	1 402 399	1 430 447	1 698 708

Tabell 10: Kostnadsberäkning av ny modell KBH, 2016-2020

Införande

Den nya modellen med tillhörande riktlinjer och tillämpningsanvisningar föreslås införas från och med 2017.

Andra kommuner

Ett mindre antal kommuner har valt att behålla eller återinföra KBF, däribland Täby, Stockholms stad, Lidingö, Ekerö, Göteborg, Götene och Österåker. I Stockholms stad och i Göteborg är till exempel bidraget riktat till personer med funktionsnedsättning generellt, i Lidingö stad – liksom i Täby- är målgruppen begränsad till personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS.

Hur kommunerna utformar bestämmelserna om KBF varierar. I Solna stad kan KBF beviljas till den som har ett rörelsehinder och har aktivitets- eller sjukersättning enligt lag om allmän försäkring. Även hushåll med familjemedlem som har ett rörelsehinder för vilket vårdbidrag utgår kan få KBF. Den sökande måste bland annat ha någon form av statligt bostadsbidrag alternativt bo i en av stadens särskilda boenden enligt 9 § 9 LSS. I det senare fallet kan KBF högst uppgå till 70 procent av prisbasbeloppet, d v s 31 010 kronor per år eller 2 584 kronor per månad. Det finns även regler om ett förbehållsbelopp.

Stockholms stad har genomfört en översyn av regelverket under 2015. Några större förändringar är inte aviserade. Modellen baseras fortfarande på reglerna för bostadsbidrag och omfattar personer med funktionsnedsättning oavsett boendeform.

I kommunerna Lidingö och Götene är målgruppen densamma som i Täby, d.v.s. personer som bor i bostad med särskild service enligt LSS. Båda kommunerna tillämpar båda en modell med en kombination av förbehållsbelopp och kommunalt bostadstillägg. I den utredning som gjordes år 2011 inför beslut om KBF, uppskattade Lidingö stad kostnaderna till cirka 1,6 mnkr.

Några kommuner i närområdet har tillfrågats angående KBF och hyresnivåer. Vallentuna har svarat att man inte har något KBF, men har fått i uppdrag att

utreda frågan. Några hyressubventioner förekommer inte. Sollentuna har inget KBF och subventionerar heller inte några hyror.

Österåker införde en modell med KBF under 2015. Modellen har vissa likheter med Täbys nuvarande modell. KBF beviljas om hyran överstiger 5 300 kronor per månad med en summa som motsvarar 93 procent av hyreskostnaden utöver miniminivån. Denna nivå kommer att regleras varje år motsvarar allmännyttans hyreshöjning (Armada Bostäder i Österåker). Något tak för KBF finns inte.

Överväganden

KBF är en bidragsform som ligger utanför kommunens lagstadgade skyldigheter. Alternativet är att hänvisa den enskilde att söka försörjningsstöd, som är en av de biståndsformer som beviljas med stöd av SoL. Denna stödform är avsedd som en temporär lösning för tillfälliga behov, och därför måste ansökan göras varje månad. En sådan lösning är därför inte önskvärd ur vare sig kommunens eller målgruppens perspektiv. Därför föreslås att KBF även fortsättningsvis ska finnas som ett biståndsbedömt komplement till Försäkringskassans bostadstillägg. KBF ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Det finns dock några faktorer som måste beaktas inför framtiden. I utredningen⁷ som låg till grund för införandet av KBF beskrevs att den så kallade likabehandlingsprincipen, som återfinns i 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900, KL), kan komma att påverka att antalet sökande blir större än de som vid utredningstillfället omfattades av KBF.

Bestämmelsen i kommunallagen innebär att en kommun ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Kommunen kan t ex erbjuda en tjänst tillfälligt till en del av en begränsad krets, men måste vara beredd på att tillhandahålla tjänsten till kretsens samtliga kommunmedlemmar som så efterfrågas. Det måste därför vägas in att det kan finnas andra grupper inom socialnämndens ansvarsområde som kan komma ifråga för KBF.

Storleken på det statliga bostadstillägget påverkar i hög grad den enskildes ekonomi. Tillägget har inte höjts på flera år samtidigt som boendekostnaderna generellt har ökat. I storstadsområdena blir detta särskilt påtagligt vid nyproduktion, där hyresnivåerna i omsorgsboenden inte sällan ligger omkring 9 -10 000 kronor. Utvecklingen av de statliga bostadstilläggen, hyreshöjningar och hyressättningar får därför konsekvenser för kostnadsutvecklingen av KBF.

⁷ dnr 69/2011-72

Bilagor:

Förslag "Riktlinjer och tillämpningsanvisningar för KBF daterade
2016-04-27

Källor:

www.forsakringskassan.se

www.pensionsmyndigheten.se

www.skatteverket.se

Försäkringskassan. Föreskrift om genomsnittshyra mm, FK 2015:7

Kommunallagen (1991:900), KL

Socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB

Lag (1993: 387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Socialtjänstlagen (2001:453) SoL

Koll på pengarna. Konsumentverket 2015

Kommunallagen med kommentarer och praxis. Lena Dalman m fl. 2011.